

Antoine Bodar

Cannero (Italia) 28 VII 2007

VRUCHT DIE BLIJFT

Reizen, sporten, koken, ontvangen, praten, zoenen – bruidspaar Alexander en Lalita, dat (maar meer) beluister ik in uw berichten over en weer. En voorwaar, zulke zaken maken voor menigeen in onze dagen het leven uit. En wat zou daartegen kunnen zijn? U blijkt kinderen van uw tijd.

Meldt niet reeds Prediker (cf. 9,7-9): 'Eet uw brood met vreugde en drink uw wijn met genoeg. Ga altijd feestelijk gekleed en zorg steeds voor parfum op uw hoofd. Geniet van het leven met de vrouw of de man van uw hart alle dagen – van uw kortstondig en ijdel bestaan dat God u schenkt onder de zon. Wat anders hebt u immers in dit leven voor uw zwoegen en tobben onder de zon.'

Nochtans, dierbaar bruidspaar, bent u na uw burgerlijke huwelijk enige dagen geleden, door velen daarmee geluk gewenst, naar la bella Italia gereisd om hier in kleine kring voor Gods aanschijn te treden en ten overstaan van Hem, in tegenwoordigheid van uw ouders en familieleden en vrienden en een knecht van Christus' Kerk, elkaar het sacrament van het huwelijk toe te dienen.

Dit teken, dat u jegens elkaar wilt stellen en waarvan wij allen hier getuigen zullen zijn, duurt uw leven lang en wordt eerst in de dood ontbonden. U hebt daarover nagedacht maar het daarom niettemin gewenst. Wij bidden, voor zover wij dat kunnen – velen van ons zijn afgedwaald van het geloof of gewoon heiden, dat u naast in goede dagen ook in slechte dagen in staat zult zijn te volharden trouw te zijn aan de belofte die u weldra jegens elkander uitspreekt. Daartoe verplicht verwantschap dan wel verbintenis dan wel vertrouwelijkheid ons allen hier met u.

Daarenboven, Lalita en Alexander, is u elk van beiden zo even in de toediening van het sacrament van het Vormsel de handen opgelegd als bevestiging van de Doop en bent u gezalfd met het zegel van de Heilige Geest Die wijsheid en inzicht, ontzag en liefde schenkt. U bent aldus bekrachtigd tot Christenen die niet zullen wijken voor verantwoordelijkheid in dezen.

Als lezing uit het Evangelie hebt u gekozen de vergelijking van God de Vader als de wijnbouwer en God de Zoon als de wijnstok waarvan wij, de Christenen, de wijnranken zijn (cf. Jo 15,1-11). De wijnbouwer bekommert zich om de wijnstok, zoals de wijnstok zich richt naar de wijnbouwer. Zo kunnen de wijnranken dankzij omstandigheden van bodem, zon en regen tot bloei komen. Die verbinding over en weer kunnen we aanduiden als de Heilige Geest – Dezelfde Die over de wateren voer bij de aanvang der schepping (cf. Gn 1,2). Hij verzorgt en stuurt en verwarmt.

Aldus is de vergelijking van de wijnstok tevens beeld van de Drie-eenheid geworden, tevens beeld van de Kerk – de Christusgemeenschap – èn beeld van de gemeenschappen die samen de gehele Christusgemeenschap uitmaken: familie, gezin, man en vrouw in vruchtbaarheid.

'Ik ben de wijnstok en Mijn Vader is de wijnbouwer. Elke rank die vrucht draagt zuivert Hij opdat zij meer vrucht draagt', zegt Jesus: 'Ik ben de wijnstok, gij de ranken. Wie in Mij blijft zoals ik in hem, die draagt veel vrucht. Want gescheiden van Mij kunt gij niets volbrengen. Zoals de Vader heeft bemind, zo heb Ik u bemind. Blijft in Mijn liefde.' En Jesus voegt daaraan toe (cf. Jo 15,12-17: 'Dit is Mijn gebod: Bemint elkaar, zoals Ik u heb bemind. Gaat op tocht en brengt vrucht voort die blijft. Dit is Mijn gebod: Bemint elkaar.'

Dat het in deze tekst om de liefde gaat, zoals steeds in de Evangeliën, springt terstond in het oog. Maar hoe de liefde te waarborgen? Ook dat staat in deze perikoop opgetekend: Worden niet de wijnranken gezuiverd om vruchtbaarder te zijn? En spoort Jesus niet aan tot liefde, tot vrucht die blijft.

Zuiverheid en volharding zullen uw liefde, bruidspaar, schragen.

Poogt tegenover elkaar altijd zuiver te staan, eerlijk dus, in wederzijdse dienstbaarheid en in wederkerige vergeving. En volhardt in uw liefde, denkt aan uw gegeven woord – meer nog in slechte dagen dan in goede. Tot de liefde behoort duurzaamheid. Even lief hebben bestaat niet. Dat is hooguit bevlieging of verliefdheid. Ook in beproeving past doorzetting. U zelf weet reeds hoe beproeving de liefde verdiept.

Tot de liefde behoort rechtschapenheid. Ietwat rechtschapen zijn bestaat niet. Dat is hooguit diplomatiek spel of onwaarachtig gedraai.

In zuiverheid wordt volharding natuurlijk en in volharding groeit zuiverheid. Samen staan zij in voor uw liefde die zo nog zal toenemen en verder vergezeld zal worden door kwetsbaarheid over en weer. Want de ware liefde is naakt. Zij leeft niet alleen van wederkerige onderdanigheid maar meer nog van wederzijdse kwetsbaarheid. De ware liefde is kwetsbaar. Zij is weerloos. 'Zij vindt haar vreugde in de waarheid', zoals wij gehoord hebben in de door u gekozen hymne van Paulus (1 Kor 13,6-7): 'Alles verdraagt zij, alles gelooft zij, alles hoopt zij, alles duldt zij.'

Niet minder ode aan de liefde is het Hooglied, waaruit u beiden (in aangepaste vorm) hebt voorgedragen: 'Wat ben je mooi, mijn vriendin, wat ben je mooi! Je ogen achter je sluier zijn als duiven; je lokken zijn als een kudde geiten die neergolven van Gileads bergen [...] Je lippen zijn een lint van purper, je mond is zo bekoorlijk [...] Je hals is als de toren van David.' (HI 4,1.3.4)

En: 'Mijn lief is blank en blozend, onder tienduizend anderen is hij te herkennen. Zijn hoofd is van het zuiverste goud, zijn lokken zijn dadelristen, ravezwart [...] Zijn armen zijn staven van goud, met chrysoliet bezet; zijn lijf is van gepolijst ivoor, afgezet met saffieren [...] Zijn mond is een en al zoetheit. Hij is de aantrekkelijkheid zelf.' (HI 5,10-11.14.16) Geeft toe dat de oorspronkelijke tekst de aangepaste overtreft.

Weinig nieuws is onder de zon te vinden, wanneer het de liefdeszang aangaat. En die liefde betreft niet alleen de lijfelijke liefde, maar ook de geestelijke, die bij u, bruid en bruidegom, bijeen horen en bijeen blijven, waarbij nu eens de ene en dan weer de andere uiting de overhand heeft. De taal der liefde heet internationaal – naar een gezegde van Gerard Reve – maar meer nog is zij universeel. Anderzijds evenwel kent zij beperking in de mogelijkheid haar in taal uit te drukken. Daarom wordt de geestelijke liefde veelal bezongen in de lijfelijke: De vrouw is uit de man genomen, zo het beeld in het boek Genesis (2,24; cf. 2,23) – geen zorgen Lalita; het betreft hier een beeld: 'Daarom zal de man zijn vader en moeder verlaten en zich binden aan zijn vrouw en zij zullen zijn één vlees.'

'Dit geheim is diep', verklaart Paulus (Ef 5,32): 'Ik voor mij betrek het op Christus en de Kerk.' De lichamelijke eenwording van man en vrouw wendt de Apostel aan om de intimiteit tussen Christus (de Man – verbeeld in de man en zo de in Apostolische opeenvolging gewijde priester) en de Kerk (mannen en vrouwen, verbeeld in de Vrouw – Maria, de Moeder Gods) onder woorden te brengen. 'Zoals de Kerk onderdanig is aan Christus, zo ook de vrouw aan haar man', zo legt Paulus (cf. Ef 5,24) nader uit.

Vrees niet, bruid Lalita. Ik licht deze veel misbruikte en heden vaak niet meer begrepen tekst toe, nog eens de Apostel (Ef 5, 27-29) aanhalend: 'Christus heeft de Kerk tot Zich gevoerd als een heerlijke bruid, zonder vlek of rimpel of andere onvolkomenheid, heilig en zuiver. Zo moeten ook de mannen hun vrouwen liefhebben, zoals zij hun eigen lichaam liefhebben. Wie zijn vrouw bemint, bemint zich zelf. Niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat. Hij voedt en verzorgt het. En zo doet Christus met de Kerk.'

Welke bruid wil niet door haar bruidegom over de drempel gedragen worden tot in de sponde toe? En welke bruidegom wil niet zijn bruid behoeden voor lelijkheid en koesteren in haar schoonheid? Niet zo maar zingen het meisje en de jongen in het aangehaalde Hooglied elkander hun aantrekkelijkheid toe. En u hebt dat beiden, Lalita en Alexander, als kinderen van onze tijd, eveneens gedaan. En even nadien hebt u zich als Gods kinderen laten inlijven in de intimiteit tussen Christus en Zijn Kerk door middel van het Vormsel.

Mannen en vrouwen zijn volledig gelijkwaardig, maar zij zijn geenszins gelijk. Onderdanigheid past alleen in wederkerigheid en heeft niets van doen met heersen en dienen – of het zou moeten zijn in de betekenis die Jesus eraan geeft in het Evangelie (cf. Mc 10,43-44): Heersen is dienen zoals dienen heersen is. Elk heersen dat geen dienen behelst wordt overheersen en glijdt spoedig af tot misbruik van macht.

Is niet het meest schone in de liefde dat de ene de ander tegenover zich ziet – in aanvulling en in wederkerige behoedzaamheid en in wederkerige verantwoordelijkheid, om zo samen volkomen mens te worden. De mens is immers niet bedoeld alleen te zijn. Ook dat vermeldt de Schrift (cf. Gn 2,18).

Wil niet de ene van u zich volledig richten op de ander en wil niet de ander zich volledig aan de ene geven? Heeft niet de door de ene geschonken warmte de wederkerig door de ander geschonken zekerheid bij de ene teweeggebracht?

Hoe vervelend zou het leven zijn, indien wij allemaal gelijk zouden zijn – gelijk reagerend, gelijk doend, gelijk in de omgang, gelijk in de liefde?

Welnu, leeft met God, ontziet elkaar, bemint elkaar, weest met elkaar, weest steeds bereid immer uw gewaarwordingen en gevoelens (en natuurlijk ook redeneringen) jegens elkaar in poging te uiten maar liever in vertrouwelijkheid zonder terughouding te uiten.